

Цей моніторинговий звіт став можливим завдяки проекту «Розвиток громадянського суспільства», який впроваджується Програмою розвитку ООН в Україні та фінансується Міністерством закордонних справ Данії протягом 2009-2012рр.

МОНІТОРИНГОВИЙ ЗВІТ

за результатами реалізації проекту «Громадський моніторинг рівня доступності громадян до Апеляційного суду Львівської області.»

Регіональний громадський благодійний фонд

«Право і Демократія»

м. Львів - 2011р.

Над моніторинговим звітом працювали:

Ідея та концепція - Андрій Бурий;

Правове забезпечення – Віталій Разік, Руслан Таратула;

Соціологія – Михайло Васюта;

Даний моніторинговий звіт є одним з серії звітів Регіонального громадського фонду «Право і Демократія» по проведених моніторингах діяльності судової системи України. У звіті наведені результати моніторингу доступності суду в Україні, проведеного в місті Львові у рамках реалізації проекту «Громадський моніторинг рівня доступності громадян до Апеляційного суду Львівської області.», який здійснювався Регіональним громадським фондом «Право і Демократія», завдяки проекту «Розвиток громадянського суспільства», який впроваджується Програмою розвитку ООН в Україні та фінансується Міністерством закордонних справ Данії протягом 2009-2012рр.

Такий моніторинговий проект був одним з складової частини моніторингових проектів, які відбуваються по різних регіонах України, і підтримувались різними міжнародними донорськими організаціями та українськими партнерами. У звіті наводяться нормативно - правові акти, котрі містять основні засади роботи судів, соціологічний та правовий аналіз опитування громадян, аналіз перешкод, які виникають у громадян при доступі до апеляційної інстанції та пропозиції для їх подолання.

Даний звіт розраховано на суддів та працівників суду, представників виконавчої та законодавчої гілки влади, органів місцевого самоврядування, юристів, адвокатів, правозахисних організацій, та усіх небайдужих осіб до проблем прав людини та судової гілки влади в Україні.

Цей моніторинговий звіт став можливим завдяки проекту «Розвиток громадянського суспільства», який впроваджується Програмою розвитку ООН в Україні та фінансується Міністерством закордонних справ Данії протягом 2009-2012рр.

Думки, висновки чи рекомендації належать авторам та упорядникам цього видання і не обов'язково відображають погляди Програми розвитку Організації Об'єднаних Націй чи інших агенцій ООН.

Будемо вдячні за Ваші відгуки та пропозиції, котрі просимо надсилати за адресою:

79000, Львів, Україна
проїзд Крива Липа, 6 (3-й поверх)
Тел/Факс: + 38 (032) 297 19 32
www.fond.lviv.ua
Е-mail: lawdemo@nw.lviv.net

© Регіональний громадський благодійний фонд «Право і Демократія»

ВСТУП

Міжнародним стандартом у питанні доступності до правосуддя є забезпечення можливостей кожній людині доступу до суду з метою захисту своїх прав та інтересів, заборона встановлювати обмеження в такому доступі є неприпустимою і незаконною. Генеральною конституційною гарантією захисту прав і свобод людини є право на судовий захист, що закріплює правові можливості звернення індивіда до суду з вимогою припинити порушення його права, усунути перешкоди для їх реалізації та компенсувати збитки. Це право закріплене у частині першій статті 55 Конституції України: "Права і свободи людини і громадянина захищаються судом." Конституційний Суд України у мотивувальній частині рішення у справі за зверненнями жителів міста Жовті Води від 25 грудня 1997 року підтвердив, що у цій частині статті Конституції закріплено право на судовий захист - як одна із найважливіших гарантій здійснення як конституційних, так і інших прав і свобод людини і громадянина і вирішив, що частину першу статті 55 Конституції треба розуміти так, що кожному гарантується захист прав і свобод у судовому порядку.

На думку експертів нашої організації, адвокатів та суддів, які приймали безпосередню участь у реалізації судових проектів, існує потреба у здійсненні широкомаштабної кампанії по проведенню опитування громадян України–відвідувачів суду, на предмет їх ефективного доступу до правосуддя, а також збір пропозицій по вдосконаленню діяльності суду у питанні доступності. Вбачаємо потребу у здійсненні конкретних кроків в бік покращення доступу громадян до інформації про діяльність судових інстанцій, а також про додаткові можливості одержання безоплатної правової допомоги, при зверненні до суду, та інші послуги, які надаються місцевими неурядовими організаціями.

Процес співпраці суспільства з судами є необхідним та спрямований на зростання довіри до судів збоку громадян та їх суспільної підтримки, що в світлі останніх подій в Україні та спроб зазіхання на незалежність судової влади є вкрай актуальним.

З повагою,

Керівник проекту

Андрій Бурий

Громадський моніторинг рівня доступності громадян до Апеляційного суду Львівської області.

Короткий опис проекту.

Доступність до суду - це якісна характеристика, що містить цілу низку стандартів чи критеріїв, які спрямовані на забезпечення виконання судами свого суспільного та правового призначення. Методи моніторингу та оцінювання використовуються у США та країнах Європи як засоби для постійного вдосконалення судочинства, ефективнішої організації судових послуг, модернізації системи правосуддя у широкому розумінні. Свій контрольний перелік оцінки якості судової системи запропонувала Європейська комісія з ефективності правосуддя (СЕРЕJ). Важливе значення моніторинг та оцінка ефективності правосуддя має для забезпечення звітності судів перед громадянами. Механізм звітності - як загальнодемократична процедура має з одного боку, спонукати таку традиційно ізольовану організацію як судова система враховувати потреби користувачів судових процедур, а з другого боку викликати розуміння та довіру громадян. Доступність до суду громадян є одним з критеріїв ефективності діяльності суду, тому на наш погляд існує необхідність в рамках даного проекту здійснити моніторинг доступності до суду та аспектів ефективності діяльності судових інстанцій, а зокрема таких як умови роботи суду та суддів (засоби правосуддя) результативність їх роботи, а також звернути особливу увагу на процес комунікації судів та суспільства. Ефективна реалізація даного проекту сприятиме задоволенню потреб користувачів судових послуг у доступності до суду та інформованості про його діяльність, з іншого боку дозволить судам отримати громадську підтримку у вирішенні актуальних проблем судової системи держави.

Мета та завдання проекту:

Основною метою проекту є виявлення методом моніторингу чинників, які впливають на стан доступності громадян до суду, оприлюднення даної інформації з метою налагодження діалогу між судом і громадськістю, та вироблення рекомендацій і пропозицій щодо законодавчих, інституційних та організаційних заходів і нововведень для покращення функціонування судів та доступу до них громадян.

Головними завданнями проекту є:

- 1) Дослідження умов діяльності Апеляційного суду Львівської області, а також налагодження комунікації апеляційної інстанції з громадськістю;
- 2) Підвищення розуміння громадськістю особливостей здійснення правосуддя та посилення почуття відповідальності громадськості за стан судочинства в місцевості;

- 3) Розробка інформативного документу для користувачів суду, в якому представлено їхні права та обов'язки;
- 4) Вироблення рекомендацій та пропозицій з метою усунення чи пом'якшення чинників, що знижують рівень доступу громадян до Апеляційного суду Львівської області.

Дослідження діяльності суду здійснюватиметься методом опитування, а саме однією із його форм інтерв'ю.

Об'єктом даного дослідження виступали відвідувачі суду (позивачі, відповідачі, представники сторін), тобто ті, хто безпосередньо залучений до судового процесу.

Предметом даного дослідження виступали інформаційні, фінансові, фізичні та організаційно-правові умови доступу громадян до апеляційної інстанції.

Вибірка опитування 400 респондентів

Усього досліджувалось 4 виміри діяльності суду:

Інформаційна доступність;

Фінансова доступність;

Фізичний доступ до суду;

Організаційно-правові умови доступності до правосуддя.

Кожний вимір складався із індикаторів за допомогою яких можна з'ясувати перешкоди котрі виникають у громадян при доступності до Апеляційного суду Львівської області.

В рамках проекту проведено таку діяльність:

- 1) Здійснено опитування громадян – відвідувачів суду (сторін по справі та їх представників), на тематику їх доступності до апеляційної інстанції. Проведено опитування у Апеляційному суді Львівської області. Опитано 420 осіб – респондентів.
- 2) Виготовлено та розміщено у суді інформаційний стенд з інформацією про діяльність суду, адреси судових інстанцій, інформацію про оплату державного мита та інформаційного забезпечення а також їх розміри, інформацію про діяльність Європейського суду з прав людини.

4) Виготовлено інформаційні буклети під загальною назвою: «Судовий захист – гарантія прав і свобод людини», в якому висвітлені такі питання:

а) Суд та його місце в системі органів влади і роль у суспільстві;

б) Право на звернення до суду;

в) Основні етапи судового провадження;

г) Порядок оскарження рішень судів;

д) Виконання судових рішень.

Дані буклети розміщені на полиці вище вказаного інформаційного стенду та розповсюджені серед опитаних громадян – відвідувачів суду.

5) Розроблено аналітичний звіт, в якому розміщені результати проведеного моніторингу (включаючи порівняльні дані з попередніх досліджень), правовий аналіз, та рекомендації щодо покращення діяльності апеляційного суду Львівської області та суддів.

6) Проведено семінар для суддів, працівників Судової адміністрації України, та представників правозахисних громадських організацій, адвокатів, ЗМІ, на якому було представлено результати проведеного громадського моніторингу суду та напрацьовано механізм покращення доступу громадян до правосуддя методом розробки конкретних рекомендацій.

7) Проведено інформаційну кампанію у місцевих ЗМІ, з метою оприлюднення запланованої діяльності в рамках проекту, а також оприлюднено дані моніторингу та пропозиції щодо покращення доступу громадян до суду. До участі у заходах були запрошені судді, представники Судової адміністрації, представники неурядових організацій, адвокати тощо.

Комунікаційна стратегія :

В рамках реалізації проекту було проведено ряд комунікаційних заходів, зокрема надіслано листи - звернення до голови суду з інформацією про проект та заходи, які заплановано провести у Апеляційному суді Львівської області, розроблено та розіслано прес-релізи про початок проекту до ЗМІ, а також проведено прес-конференції, про хід виконання проекту було розміщено інформацію на веб-сторінці організації www.fond.lviv.ua, та інформаційних сторінках партнерських організацій. В рамках проекту відбувалась постійна комунікація з судьями та працівниками суду шляхом організації візитів до суду, відбувалась позитивна взаємодія з територіальним управлінням державної судової адміністрації у Львівській області. На всі публічні заходи, які відбувались в рамках проекту було запрошено широке коло громадських

організацій Львівщини, адвокатів, активних громадян, суддів та працівників суду, службовців судової адміністрації, представників місцевих ЗМІ, та було надано можливість висловити свою думку та подати свої пропозиції і зауваження до процесу реалізації проекту. Важлива роль відноситься до процесу комунікації з громадянами-відвідувачами суду, для цієї категорії було розроблено спеціальну інформацію про проект, та розроблено інформаційні буклети про суд. Також в рамках проекту було налагоджено співпрацю з юридичними факультетами Львівських навчальних закладів, з метою залучення волонтерів – студентів-правників до реалізації проекту.

Інформацію про проект та його результати розміщено на таких інтернет-порталах:

- 1) Громадський простір www.civicua.org
- 2) Гурт – www.gurt.org.ua
- 3) Львівський прес - клуб - www.pressclub.lviv.ua
- 4) Західна інформаційна корпорація – www.zik.com.ua
- 5) Галінфо – www.galinfo.com.ua
- 6) Український правозахисний портал – www.upp.org.ua
- 7) Юрист НГО www.lawngo.net
- 8) Щоденний Львів – www.daily.lviv.ua

та інші.

Також постійно в ході реалізації проекту розроблялись та розсилались повідомлення та прес-релізи до місцевих і всеукраїнських ЗМІ з інформацією про проект та його результати. В ході проекту налагоджено комунікацію з відомими юридичними виданнями (юридична практика, судовий вісник, та ін.) з метою розміщення інформації про результати реалізації проекту. Про хід виконання проекту постійно повідомлялись судді та працівники апарату суду, а також громадські організації, які цікавляться даною тематикою.

Результати проекту:

Головним результатом даного проекту є покращення доступу громадян до суду та до інформації про судові послуги, їх обізнаності про судову систему, розуміння та підтримка з боку громадськості проблем та потреб, які існують у Апеляційній інстанції. Також очікується покращити рівень правових знань громадян про судову діяльність та процедури, і полегшити громадянам –

відвідувачам суду ефективний доступ до правосуддя. Проект має довготривалий вплив, оскільки вперше у Львівській області було проведено широкомасштабний моніторинг доступності громадян до суду та розроблено конкретні рекомендації для апеляційної інстанції з врахуванням думки громадян – відвідувачів суду, а розміщення в суді інформаційних носіїв дозволило громадським організаціям допомагати суду поширювати інформацію про свою роботу та допомогло громадянам отримати корисну інформацію, що дозволить професійно захистити свої права у майбутньому.

Успішна реалізація такого проекту дозволить поставити на новий більш якісний рівень співпрацю судів з громадськістю, та підняти рівень довіри до суду у громадян.

Результати моніторингу рівня доступності громадян до Апеляційного суду Львівської області

Методологія.

Актуальність дослідження. У контексті реалізації судової реформи в Україні дослідження сукупності економічних, організаційних та правових умов доступності громадян до Апеляційного суду Львівської області дає можливість виявити чинники, які перешкоджають доступу громадян до даного суду. Результати моніторингу дозволяють розробити ряд конкретних рекомендацій щодо покращення доступності громадян до суду та покращення рівня захисту їхніх прав у апеляційній інстанції.

Об'єктом даного дослідження виступають сторони у справах (позивачі, відповідачі, представники сторін).

Предметом даного дослідження виступають інформаційні, фінансові, фізичні та організаційно-правові умови доступу громадян до апеляційної інстанції.

Метою дослідження є з'ясування інформаційних, фінансових, фізичних та організаційно-правових перешкод котрі виникають у громадян при доступності Апеляційного суду Львівської області, а також розроблення пропозицій щодо покращення доступності громадян до суду.

Етапи дослідження:

1. *Підготовчо-організаційний етап.* Під час цього етапу було складено робочий план дослідження, розроблено інструментарій (розробка анкети, інструкцій інтерв'юерам, методології дослідження).
2. *Другий етап* – масове збирання та обробка даних, підготовку зібраних даних до обробки (відбраковка, узагальнення відкритих відповідей), обробку одержаної інформації.
3. *Третій етап* – це аналіз та інтерпретація даних. До нього входить аналіз результатів математичної обробки одержаної інформації, розробка висновків та пропозицій (рекомендацій) за результатами соціологічного дослідження, складання підсумкового документа про соціологічне дослідження (звіт та додатки до нього).
4. *Четвертий етап* – представлення результатів дослідження.

Метод – опитування громадської думки, вибіркового методу, стандартизоване інтерв'ю “обличчям до обличчя”.

Генеральна сукупність – позивачі, відповідачі, представники сторін по справах віком від 18 років і старше котрі звертаються до Апеляційного суду Львівської області протягом 2011 року.

Вибіркова сукупність – 420 респондентів. Вибіркова сукупність відображає генеральну сукупність за такими основними соціально-демографічними показниками як: вік, стать та рівень освіти, рівень достатку, процесуальний статус.

Тип вибірки – квотний. Відбір в рамках групи – випадковий. Квотами в дослідженні виступали такі соціально-демографічні характеристики: стать, вік та освіта.

Помилка репрезентативності – +/- 3%

Інформація забрана під час опитування обробляється із застосуванням програм обробки соціологічної інформації, а саме: програмних пакетів "CS PRO v 3.3" та "Excel".

Загалом анкета містить 31 запитання розбиті на 5 блоків:

- Територіальна доступність суду
- Зручність та комфортність перебування у суді
- Доступ до судової інформації та ставлення до осіб, які беруть участь у розгляді справи
 - Фінансові витрати на розгляд справи в апеляційному суді
 - Дотримання строків у апеляційному провадженні

Усі дані, отримані в ході дослідження, є конфіденційними і будуть використовуватись лише в узагальненому вигляді з метою відтворення цілісного уявлення щодо доступності до суду.

У дослідженні група спеціально навчених волонтерів проводила опитування громадян у суді. Усі волонтери були професійно підготовлені на спеціальному тренінгу, отримали інструкцію інтерв'юера, а також їхні особистісні якості, як інтерв'юерів, відповідали набору функцій, котрі їм реально доводилось виконувати. Інтерв'юерам було протипоказано яскравий (помітний) одяг, екстравагантність манер поведінки, зайва демонстрація своєї зацікавленості досліджуваними подіями, тощо.

Дозволялось опитувати одного респондента лише один раз. Неможна опитувати працівників суду, свідків, працівників охорони.

Для кожного інтерв'юера обов'язковою була наявність бейджика. Перед початком розмови інтерв'юери інформували респондента, що дані, отримані в ході дослідження, є конфіденційними. Інтерв'юерам категорично неможна

втягувати себе до дискусії, особливо з проблем, що стосуються справи окремого респондента. Час на заповнення анкети не повинен перевищувати 15 хвилин. Також у кінці анкети обов'язково фіксувалися всі зауваження та коментарі котрі виникали у респондентів.

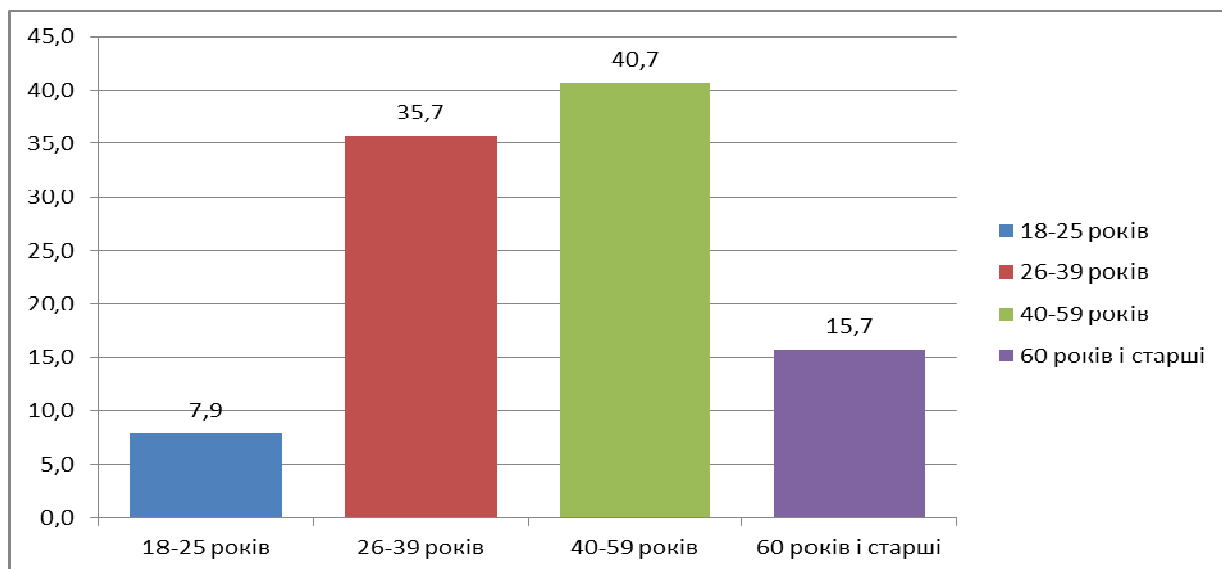
Соціально демографічні характеристики респондентів.

За соціально-демографічними характеристиками опитані поділяються:

За віком: 18-25 років опитано 33 респондентів (7,9%), 26-39 років опитано 150 респондентів (35,7%), 40-59 років опитано 171 (40,7%), 60 років і старше опитано 66 респондентів (15,7%)

Вік:

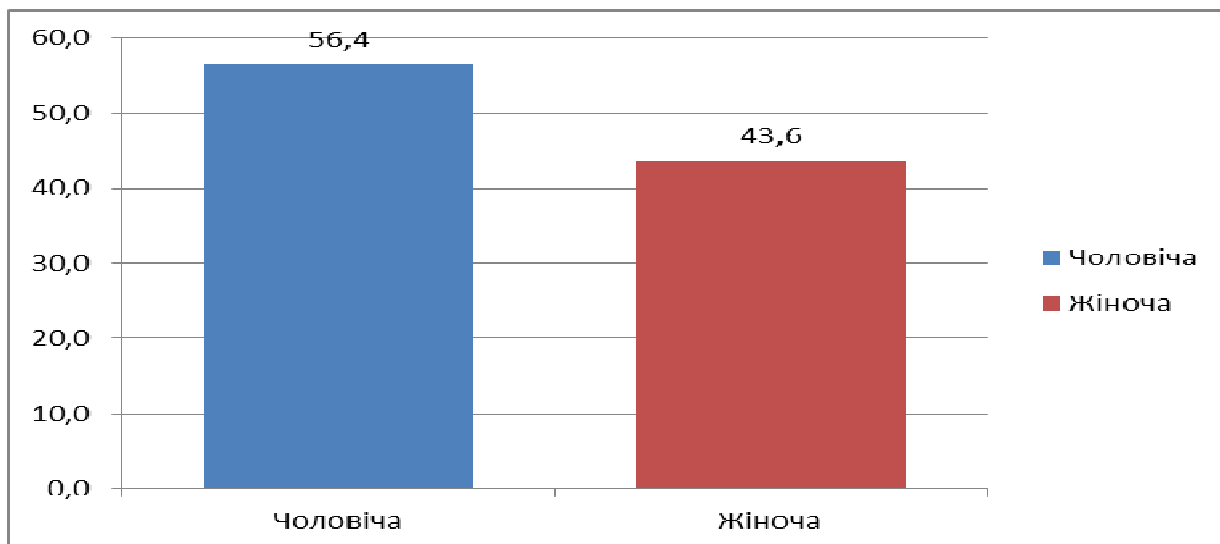
N=420

За статтю: «жінки» 183 (43,6%) «чоловіки» - 237 (56,4%)

Стать:

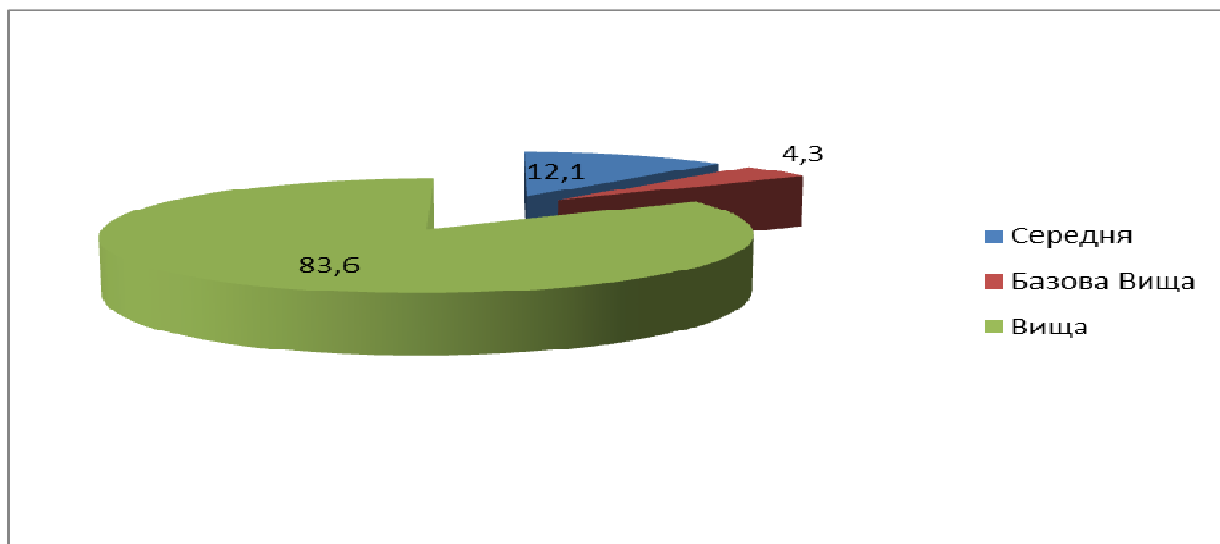
N=420

За рівнем освіти: «Середня» у 51 опитаних (12,1%), «Базова Вища» у 18 опитаних (4,3%), «Вища» у 351 опитаних (83,6%).

Рівень освіти:

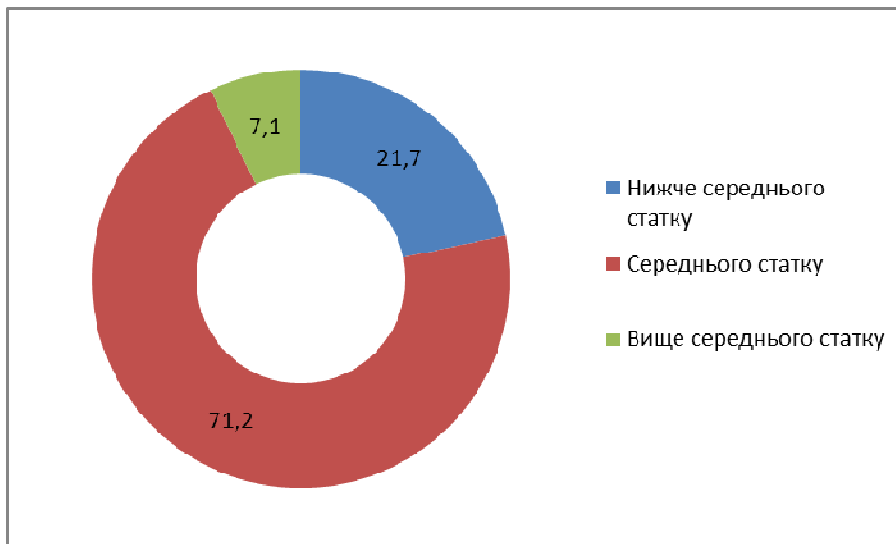
N=420

За майновим статусом: «Нижче середнього статку» вважають себе 91 респондент (21,7%), «Середнього статку» вважають себе 299 опитаних (71,2%) та «Вище середнього статку» було опитано 30 респондентів (7,1%).

Рівень достатку:

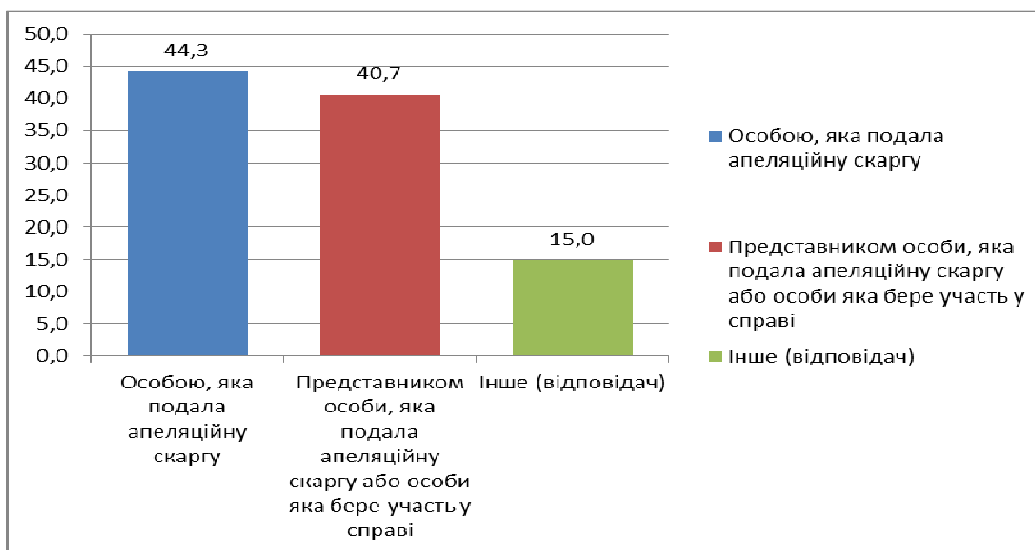
N=420

За процесуальним статусом: «Особою, яка подала апеляційну скаргу» опитано 186 респондентів (44,3%), «Представником особи, яка подала апеляційну скаргу або особи яка бере участь у справі» опитано 171 респондент (40,7%), у статусі інше слід розуміти відповідачів по справі, їх було опитано 63 респонденти (15,0%).

Процесуальний статус респондентів:

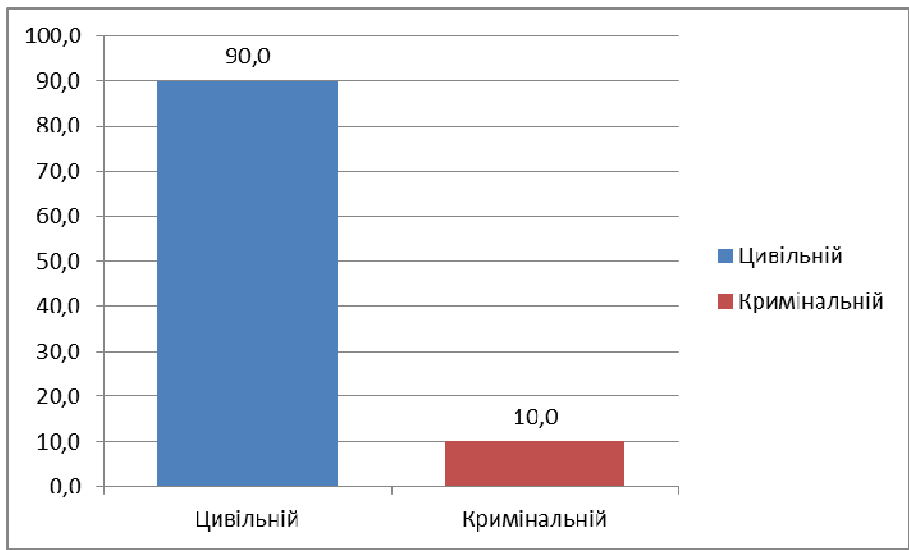
N=420

За видом судового процесу: учасниками Цивільного процесу є 378 респондентів (90,0%), Кримінального процесу 42 респонденти (10,0%).

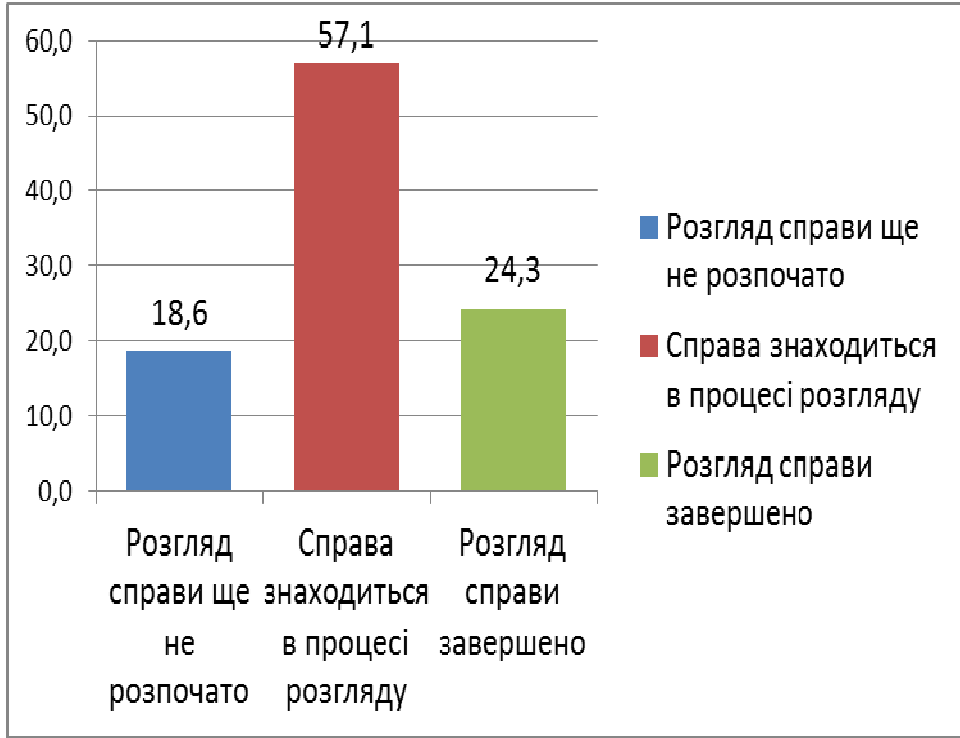
В якій справі Ви берете участь:

N=420

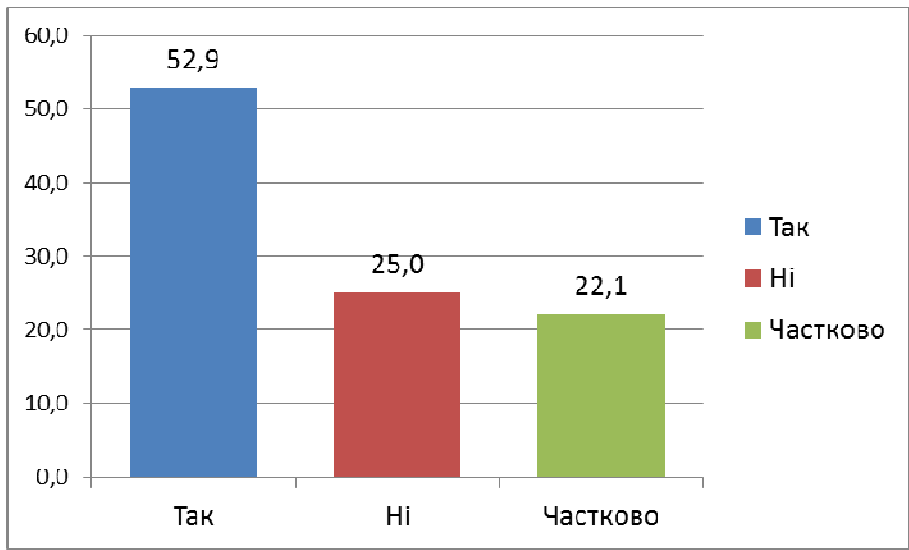
Залежно від стадії розгляду справи: «Розгляд справи ще не розпочато» у 78 респондентів (18,6%), «Справа знаходиться в процесі розгляду» у 240 респондентів (57,1%), «Розгляд справи завершено» у 102 респондентів (24,3%).

На якій стадії розгляду знаходиться Ваша справа:

N=420

Чи задоволені Ви доступністю до Апеляційного суду Львівської області?

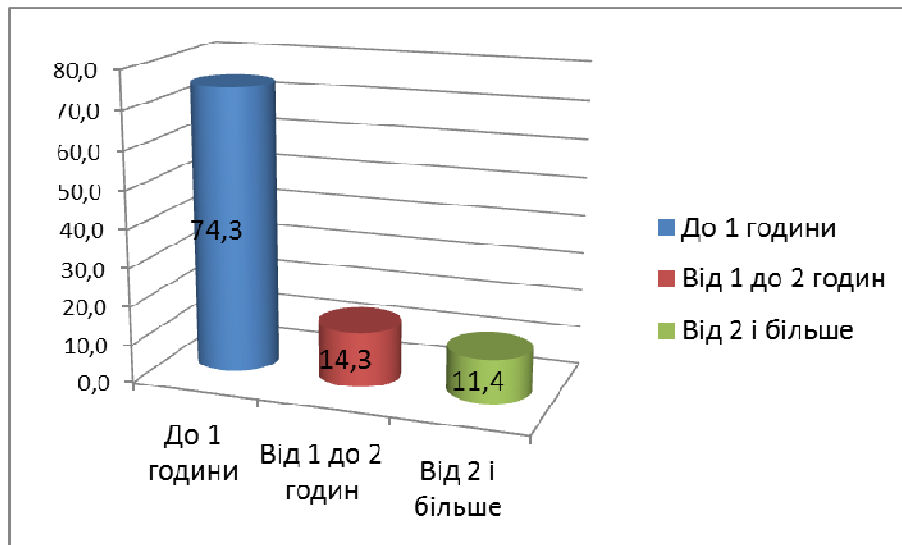

N=420

Майже 53% респондентів оцінили доступність до Апеляційного суду Львівської області позитивно, 25% ствердили, що суд недоступний, 22,1% респондентів ствердили що суд доступний частково, тобто наполовину.

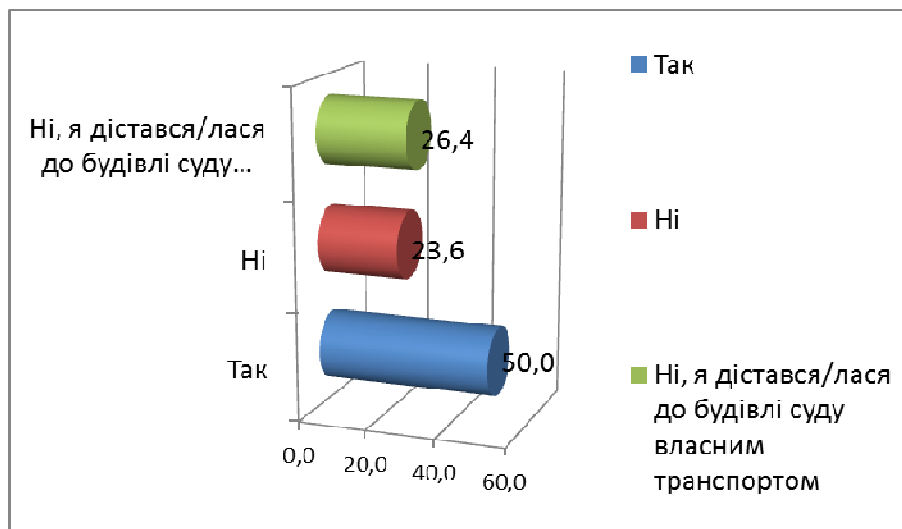
Територіальна доступність суду

Апеляційний суд Львівської області розташований у центрі м.Львова за адресою пл. Соборна, 7. На запитання анкети «Скільки часу зайняло у Вас добратися до апеляційного суду на призначений час?» відповіді респондентів розподілились наступним чином:

N=420

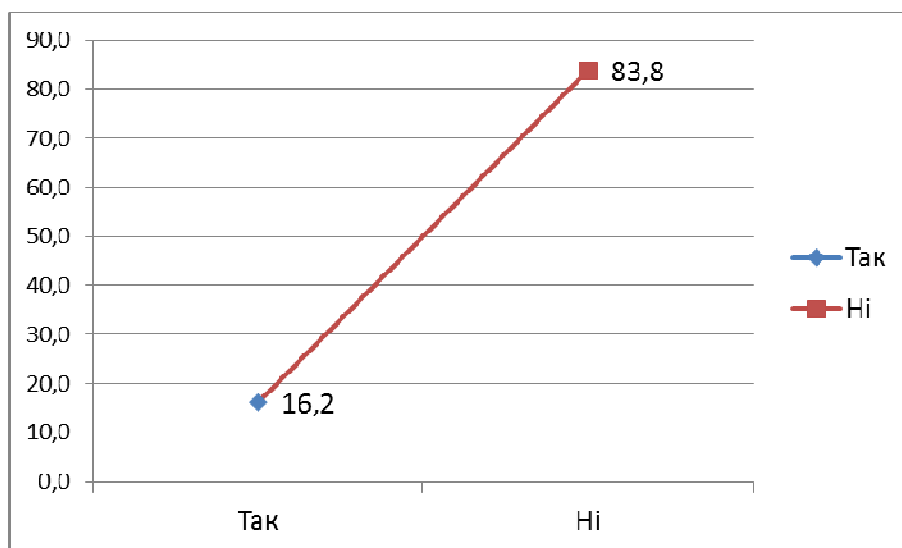
Враховуючи рівень достатку осіб котрі звертаються до суду(а це бл 72% середнього статку) висувалася гіпотеза про те, що більшість сторін по справі користується громадським транспортом. На запитання анкети «Чи зручно Вам діставатися до будівлі суду громадським транспортом?» 50 % респондентів відповіли позитивно, 23,4 негативно, а 26,4 користуються власним транспортом. Розподіл відповідей даного запитання загалом створює позитивну ситуацію із доступністю до даного суду. У підтвердження вищенаведеного факту можна сказати, те що через площу Соборну у м. Львові курсує величезна кількість маршрутних таксі із різних районів міста Львова. Також позитиву додає той факт, що навпроти суду знаходиться кінцева зупинка трамваїв № 3.

N=420

Для 26,4 % респондентів котрі користуються власним транспортом запитання анкети «Якщо Ви дісталися до будівлі суду власним транспортом чи легко було знайти паркову для автомобіля?» давало можливість оцінити наявність місць паркування для автомобілів. Звісно ми розуміємо, що даний факт не залежить безпосередньо від суду, однак ми повинні пам'ятати що наявність паркінгу для автомобілів, це теж певний вимір доступності до суду і його відсутність або наявність відбивається на враженні респондента про суд загалом.

Також варто відзначити що будівля суду зовні немає ніяких особливих відзнак, водії за кермом свого авто можуть не помітити і продовжувати свій рух далі «у пошуках судочинства».

N=420

Територіальна доступність суду належить до досить проблематичних складових оцінки. Цей показник є об'єктивною обставиною, тобто загалом не залежить від поточної діяльності суду, однак він має суттєве значення у формуванні загальної оцінки. Перше враження особи, яка звертається до суду, виникає у зв'язку з тим, чи є проблеми з пошуком його місцезнаходження, можливістю безперешкодно та легко до нього дістатися, в тому числі громадським транспортом чи автомобілем.

Зручність та комфортність перебування у суді

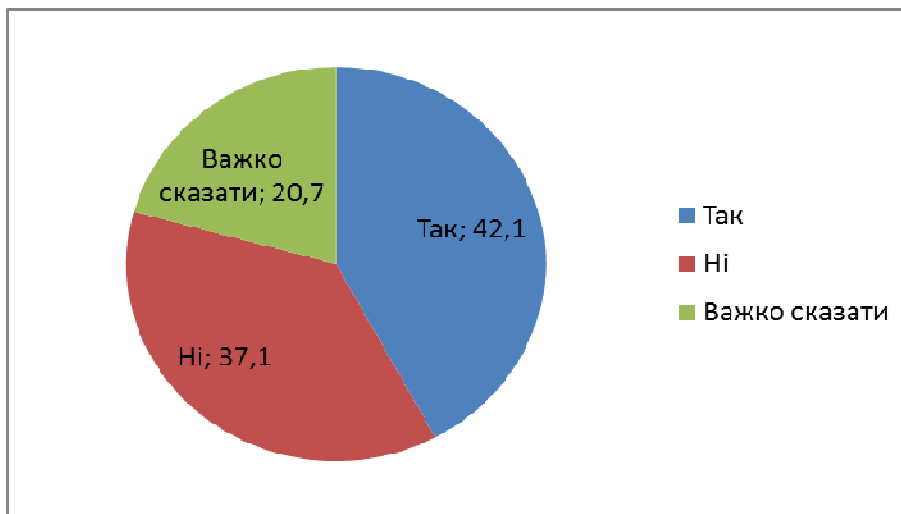
Зручність та комфортність перебування у суді на сьогоднішній день стає одним із дуже важливих критеріїв роботи суду. Це пов'язано із тим, що суд сам по собі є місцем, де люди перебувають у стані стресу і відчують психологічний дискомфорт. Для розуміння цього виміру якості було проаналізовано наступні індикатори:

«На Ваш погляд зал суду де проходить слухання обладнаний достатньою кількістю стільців і чи комфортно у ньому перебувати?»;

«На Вашу думку чи є у суді умови для належної підготовки до слухання, зустрічі з адвокатом/представником віч-на-віч?»;

«При потребі чи Ви могли скористатися місцями загального користування (туалет, умивальник, гардероб тощо)?»;

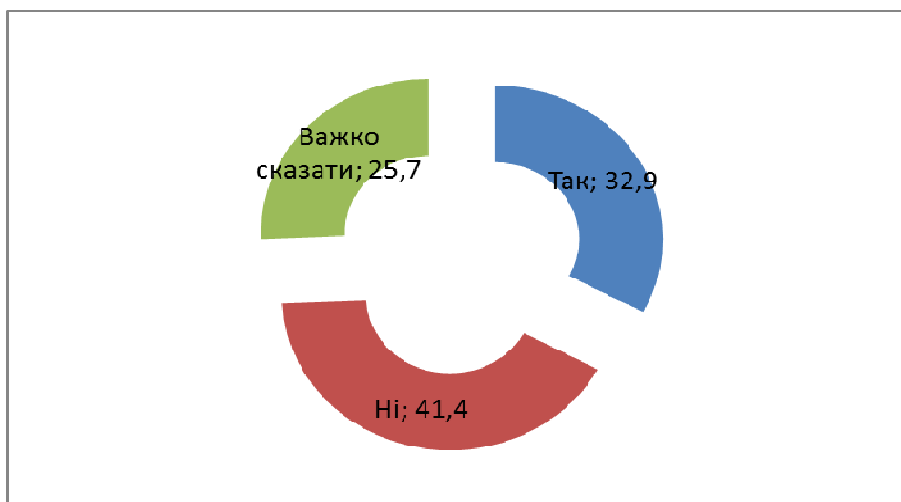
Щодо достатньої/недостатньої кількості стільців у залі засідання відповіді розподілися наступним чином:

N=420

Даний фактор мабуть є частко суб'єктивним, частково залежить від кількості тих осіб котрі зайшли у зал. Однак найважливішим фактором мабуть на нашу думку є технічні характеристики даного приміщення, збільшення або зменшення площ якого аж ніяк не залежить від самого суду.

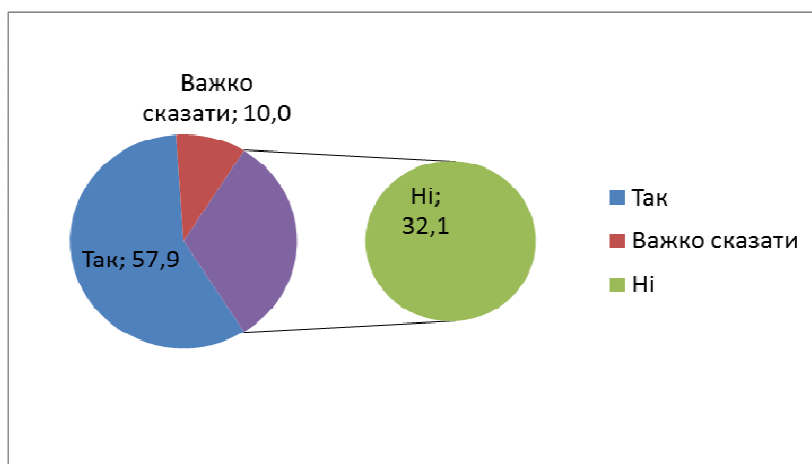
Запитання «На Вашу думку чи є у суді умови для належної підготовки до слухання, зустрічі з адвокатом/представником віч-на-віч?»:

N=420

Адвокати наголошували, що не завжди усім учасникам судового процесу може вистачити стільців. Зважаючи на те, що відвідувачі можуть чекати на запрошення до судової зали годину або більше, відсутність стільця може значно вплинути на загальну оцінку респондента. Як видно із діаграми, наявність зручних місць для підготовки до слухання, зустрічі з адвокатом достатня лише на третину.

Варто відзначити, що враження комфортності від перебування у суді формується у залежності від багатьох факторів, а саме: доступ до місць загального користування (гардероб, громадська вбиральня, чистота у приміщенні суду, кількість наявних стільців та столів для ознайомленні із матеріалами справи). Отримані результати загалом твердять, що у суді створено нормальні умови для перебування відвідувачів. На запитання «При потребі чи Ви могли скористатися місцями загального користування (туалет, умивальник, гардероб тощо)?» респонденти відповіли наступним чином:

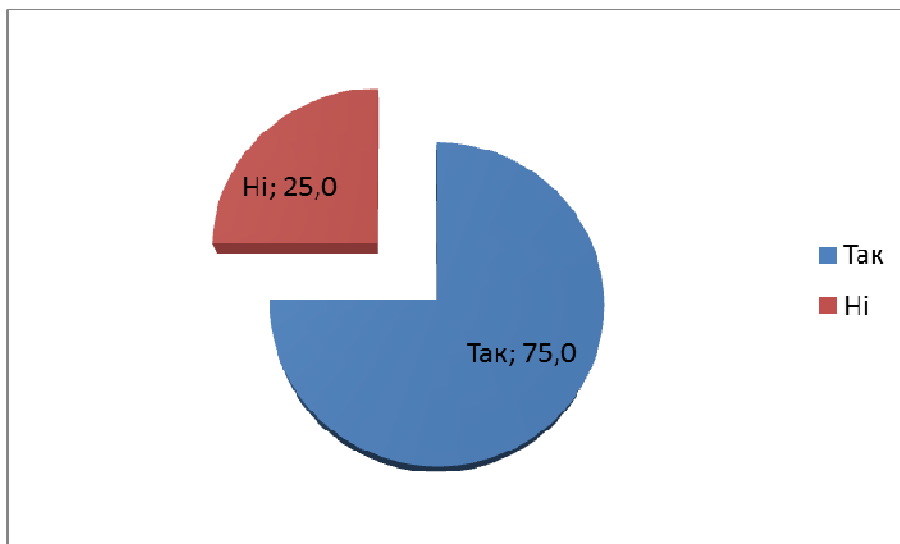

N=420

Доступ до судової інформації та ставлення до осіб, які беруть участь у розгляді справи.

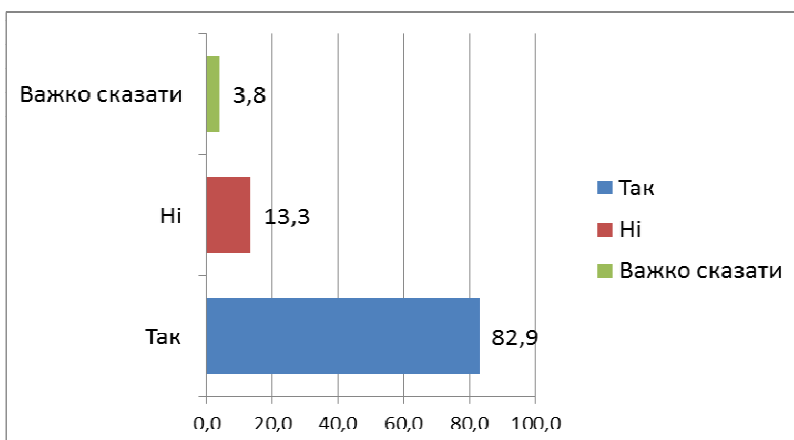
Як правило, більшість відвідувачів суду намагається знайти необхідну для інформацію як про суд так і про свою справу саме у суді. А тому від повноти та якості цієї інформації залежить і загальне враження відвідувача про доступність до Апеляційного суду Львівської області.

Отож «Чи зверталися ви до суду за інформацією щодо Вашої справи(надходження справи до суду, відкриття провадження, дата судового засідання, час розгляду)?» 75 % респондентів саме намагалися віднайти необхідну і цікаву інформацію у самому суді.

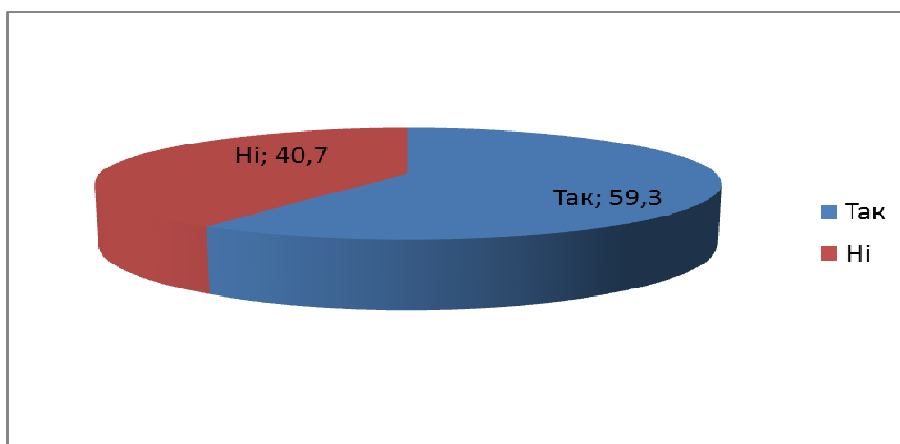
N=420

Із тих хто звертався близько 90% отримали інформацію котру шукали, однак пошуки 13,3% були безуспішними. Ще близько 4 % не змогли визначитися чи вони отримали чи не отримали необхідну інформацію, можливий ще варіант що респонденти не зрозуміли отриману інформацію.

N=315

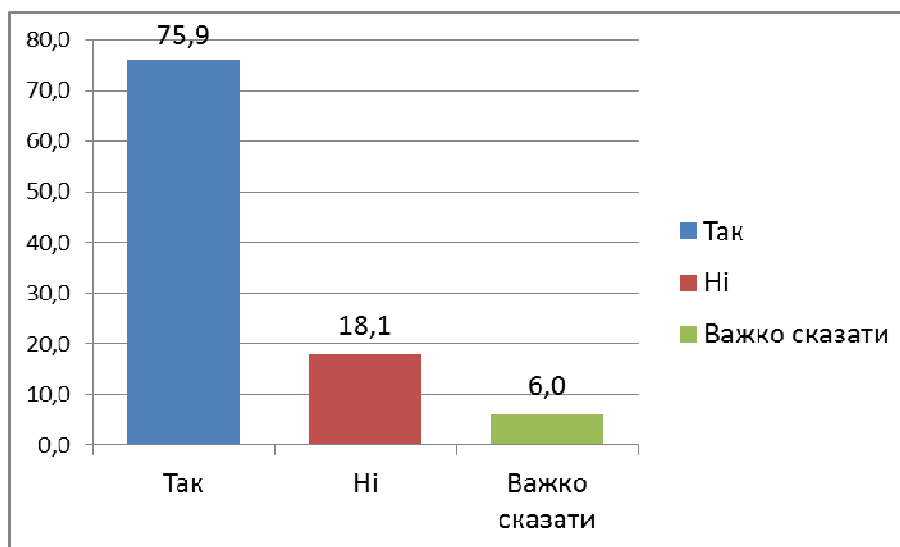
Запитання «Чи зверталися Ви за копією ухвали, рішення, вироку чи постанови апеляційного суду?»:

N=420

Як впливає з результатів опитування громадян по даному питанню, більшість 59,3 % звертались за копією ухвали, рішення, вироку чи постанови апеляційного суду.

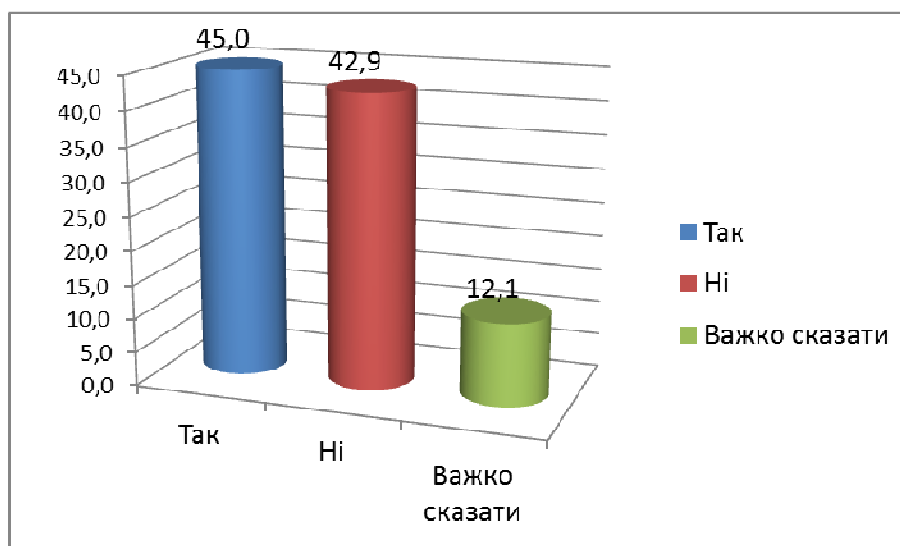
Запитання «Якщо так - то чи отримали ви такі документи?»:

N=249

З тих осіб, які звертались до суду за копією ухвали, рішення, вироку чи постанови, майже 76 % - отримували дані процесуальні документи. Особи, які не отримали документи (18, 1%), не змогли цього зробити, частково з причин які не залежать від роботи суду. Як зазначили громадяни у своїх відповідях, що дані документи не було вже потрібно і вони їх забирали у суді, звичайно частина громадян нарікала на працівників апарату суду, звинувачуючи працівників у недбалості та у зволіканні у видачі документів.

На запитання «Чи достатньо для Вас інформації на стендах у суді?» респонденти відповіли так:

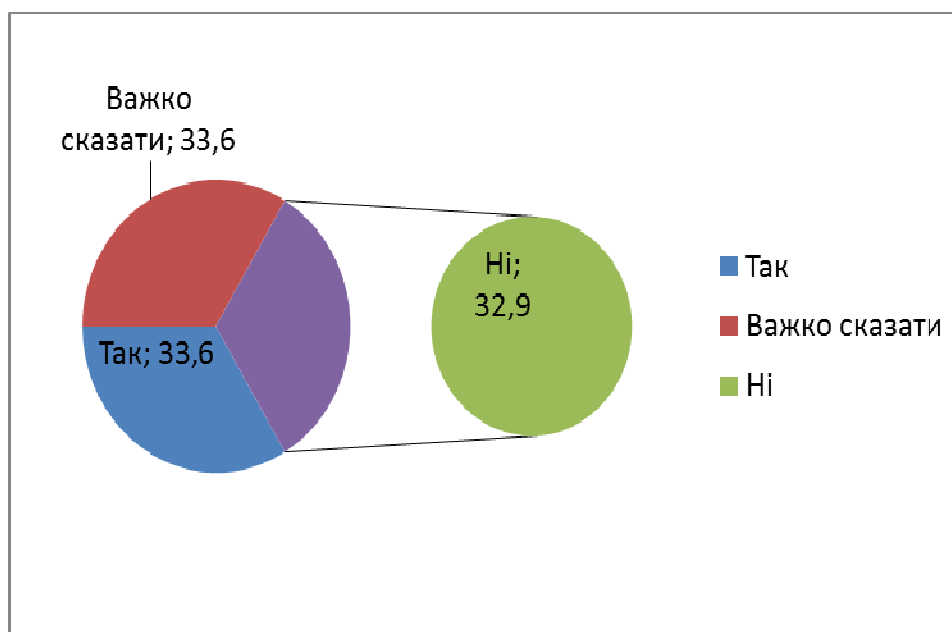

N=420

Розміщення інформації на стендах у суді носить важливий характер, оскільки багато громадян, особливо тих які вперше звертається до суду, не володіють інформацією про діяльність суду, стадії судового процесу, правила складання процесуальних документів розташування залів судових засідань, графік розгляду справ, тощо.

Однак, якщо розмістити більше інформації на стендах та оголошеннях вдасться досягти зменшення кількості однакових запитань від відвідувачів.

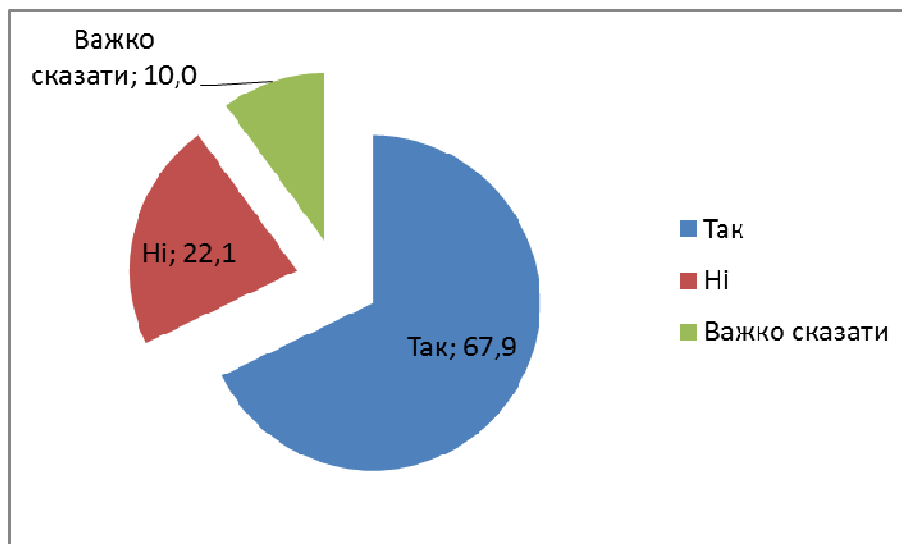
Запитання «Чи враховує колегія суддів при визначенні черговості розгляду справ віддаленість місця проживання осіб, які беруть участь у справі?»:

N=420

Близько 34 % опитаних зазначили, що їх побажання при призначенні дати та часу засідання були враховані. В основному, це люди з юридичною освітою, які представляють у суді іншу особу. Вони в силу своєї професії можуть бути одночасно задіяними у декількох справах у різних судах. Тому іноді виступають із заявами та клопотаннями до суду щодо узгодження дати та часу засідання. Близько 33 % відмітили, що побажання про призначення дати та часу проведення засідання не враховувались, а в деяких випадках навіть не були предметом обговорення. Це можна пояснити тим, що така можливість процесуально законодавством не закріплена.

Запитання «Чи було у Вас/Вашого представника достатньо часу для надання пояснень по суті справи та виступу у дебатах?»:

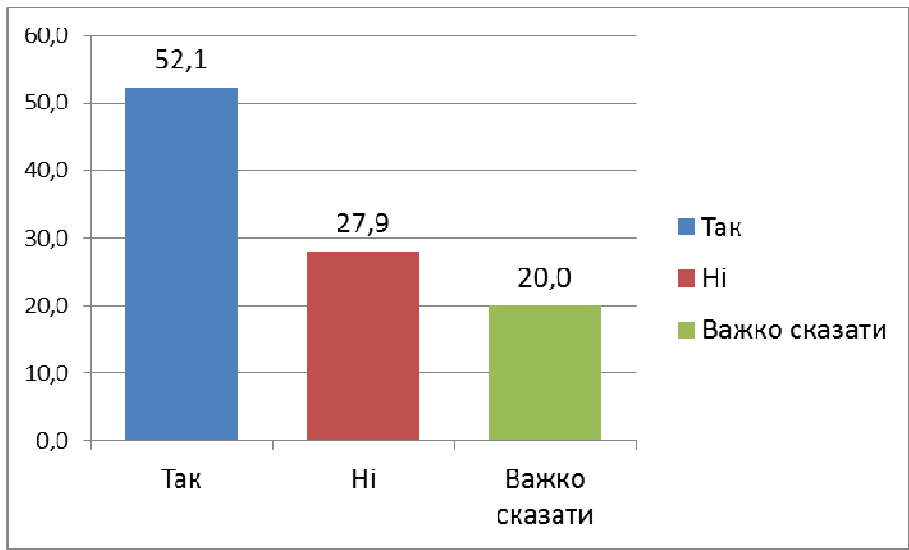
N=420

Досить високо оцінили респонденти дотримання судьями загальної вимоги ставитися з повагою до учасників процесу та дотримуватись їх процесуальних прав, що є одним із ключових елементів Кодексу суддівської етики. Щодо особливостей поведінки суддів у судовому процесі в контексті дотримання ними окремих процесуальних вимог (зокрема, процедури судового розгляду та принципу змагальності і рівності сторін), слід зазначити, що ці вимоги, на думку наших респондентів, судьями, в основному, виконуються. Однак, 22,1 % опитаних негативно відповіли на запитання про надання їм можливостей та часу збоку суду для дачі пояснень по суті справи та виступу у дебатах.

Фінансові витрати на розгляд справи в апеляційному суді.

Питання прийнятності офіційних платежів, пов'язаних із розглядом відповідного позову, та витрат на юридичну допомогу є надзвичайно важливим для громадян України. Зрозуміло, що в умовах, коли більшість населення країни все-таки немає стабільного джерела достатнього доходу, це стає достатньо важливим індикатором доступності суду як механізму захисту їх прав.

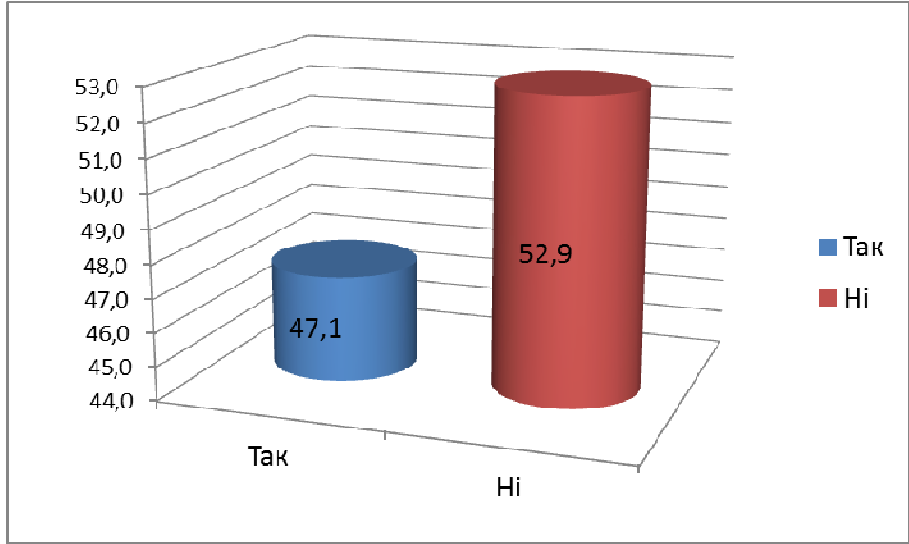
«Чи офіційна сума витрат, пов'язана з Вашим зверненням до суду (державне мито, інформаційно-технічне забезпечення) є прийнятною (не обтяжливою)?»

N=420

На думку експертів, достатньо висока загальна оцінка прийнятності платежів говорить про те, що рівень державного мита для розгляду справ у суді знаходиться на тому рівні, який є виправданим з огляду на середній рівень забезпеченості громадян. Частково ця теза стосується і рівня витрат на інформаційно-технічне забезпечення. Українське законодавство також визначає достатньо велику категорію осіб, яким надаються пільги з оплати державного мита. Напевне, це також відобразилось на високій оцінці цього питання в рамках нашого дослідження.

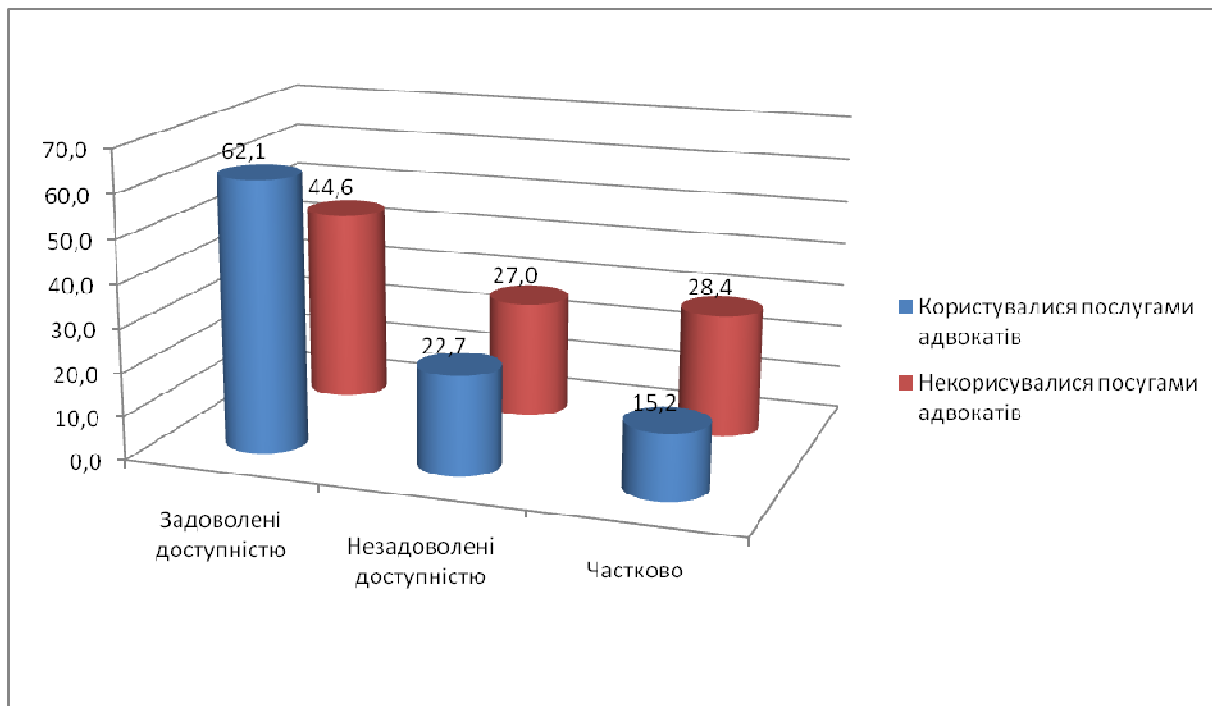
Майже половина респондентів у відповідь на запитання «Чи користувалися ви послугами адвоката/юриста при підготовці справи до суду?» відповіла, ні – 52,9%. Можливо це пов'язано із тим, що у ментальності українців закладені такі риси як переконання що все треба робити самому, намагання зекономити на професійній юридичній допомозі, сподівання на щасливий випадок, тощо.

N=420

У перехресному розрізі видно, що задоволені доступністю до суду більше тих респондентів котрі користувалися послугами адвокатів(62,1%), із тих хто

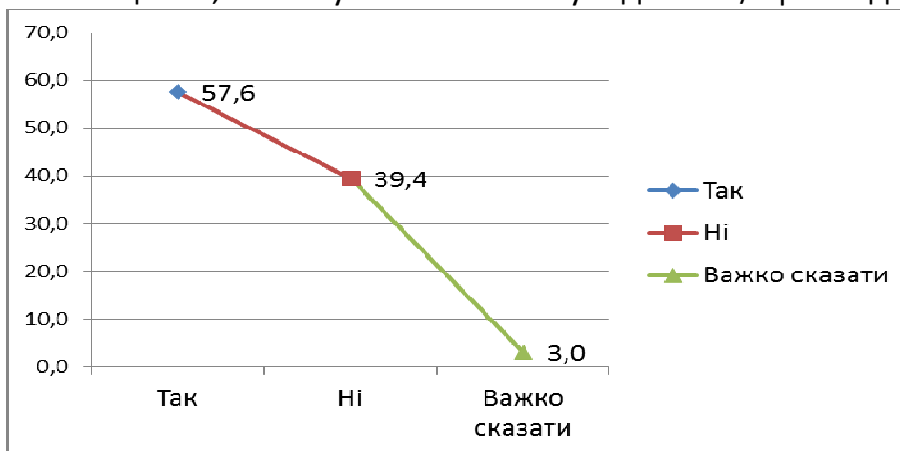
некористувався послугами адвокатів більше незадоволених (27,0%) чим задоволених (22,7%) доступністю до суду.

N=420

Можливо більш негативно наші респонденти оцінили свої можливості отримати професійну юридичну допомогу, через обтяжливі витрати на адвоката. 57,6% респондентів цілком або скоріше за все не зможуть собі дозволити послуги адвоката. Зі свого боку, майже 39,4% можуть повністю або скоріше зможуть оплатити послуги адвоката.

«Якщо так, то чи була оплата послуг адвоката/юриста для вас обтяжливою?»

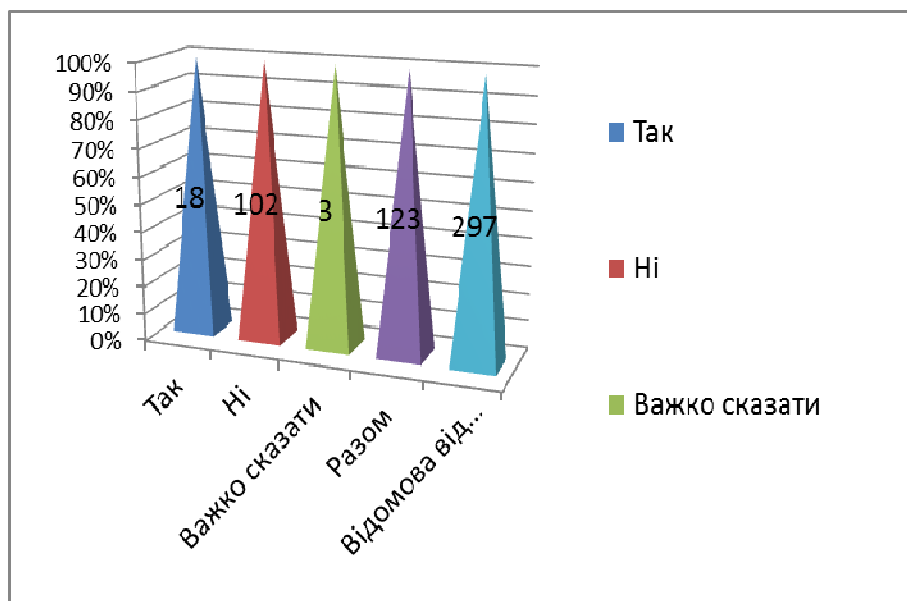

N=198

Отож як бачимо з вище наведених питань в Україні існує проблема нечіткої та неефективної системи платежів за звернення до суду, чимало громадян не мають можливості звернутись до суду саме через відсутність коштів на адвоката. Вирішення даного питання полягає у чіткому врегулюванні розмірів судових витрат законодавчою та виконавчою гілками влади, прийняттям Закону

України «Про безоплатну правову допомогу», та внесенням змін до Закону «Про адвокатуру», з метою чіткого врегулювання можливостей громадян скористатись послугами юриста чи адвоката на безоплатних засадах.

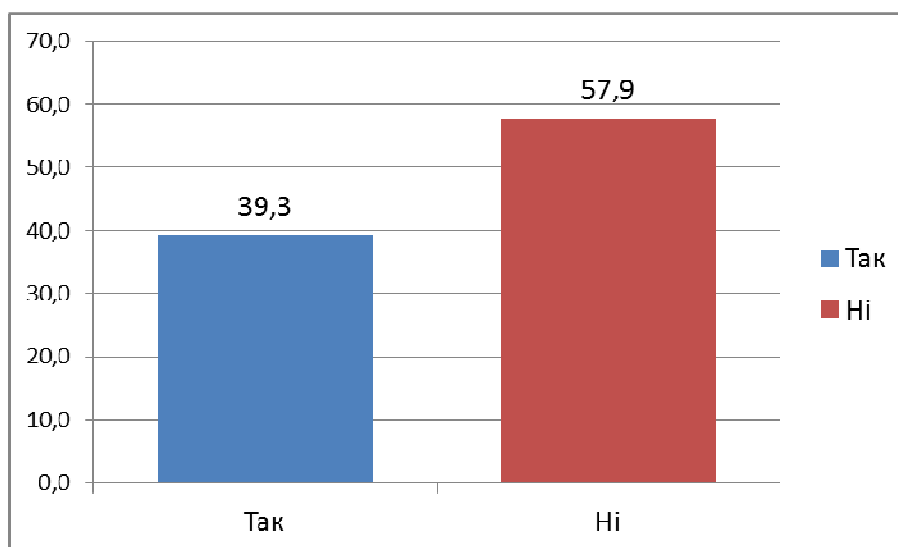
Відповіді на запитання «Представники у справі, адвокати пропонували Вам передати їм додаткові кошти що не пов'язані з наданням правової допомоги?» представлено не у відсотковому розрізі як усі попередні, а у кількісному.

N=123

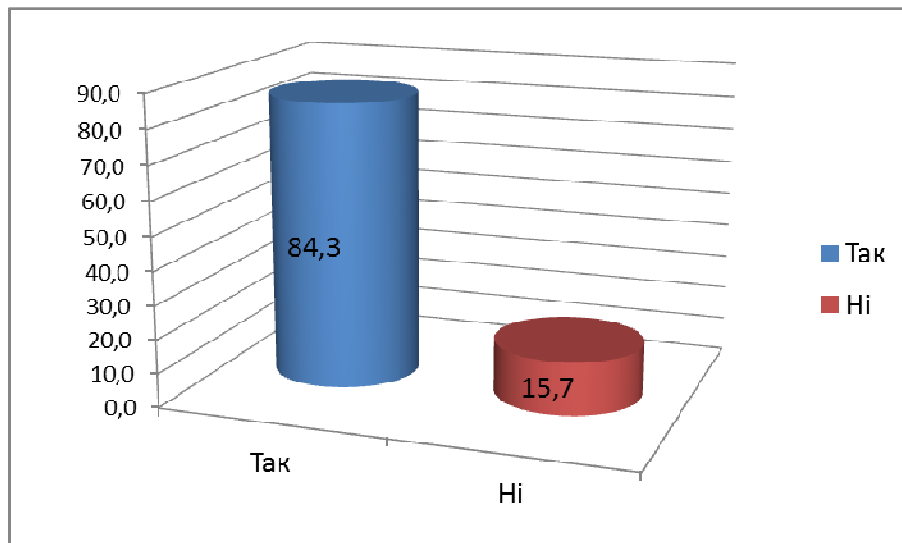
18 респондентів відповіли так, 102 відповіли ні, трьом було важко зрозуміти що саме пропонує адвокат, а 297 категорично відмовилися відповідати на дане запитання.

Запитання «Чи володієте Ви інформацією про можливості отримання безкоштовної правової допомоги?»:

N=420

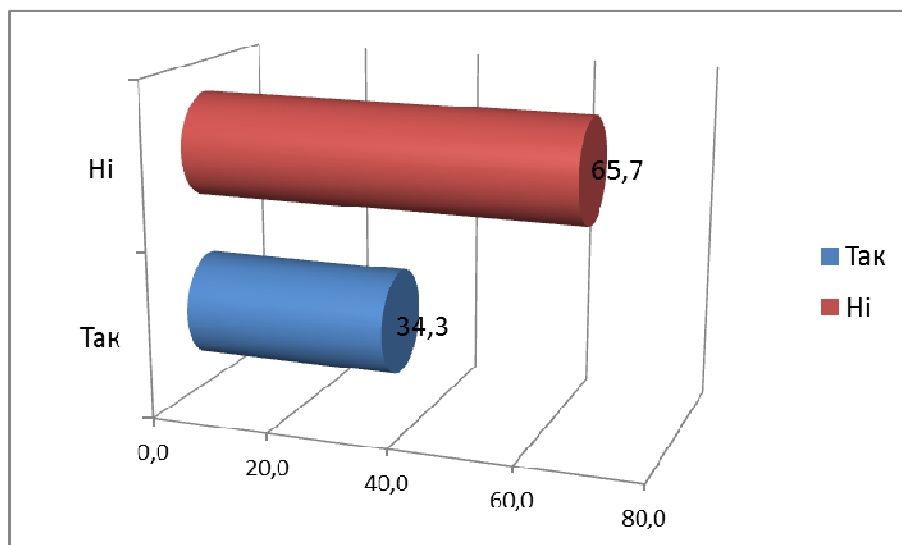
Запитання «Чи мали Ви/Ваш представник достатньо часу для підготовки апеляційної скарги?»:

N=420

Загалом рівень позитивних відповідей досить високий, однак 15,7% не мали достатньо часу для підготовки апеляційної скарги, що на нашу думку свідчить про певну проблематику яка виникає у сторін судового процесу при зверненні до суду та застосуванні судових строків.

Запитання «Чи подавали Ви/Ваш представник заяву про поновлення строку на апеляційне оскарження?»:

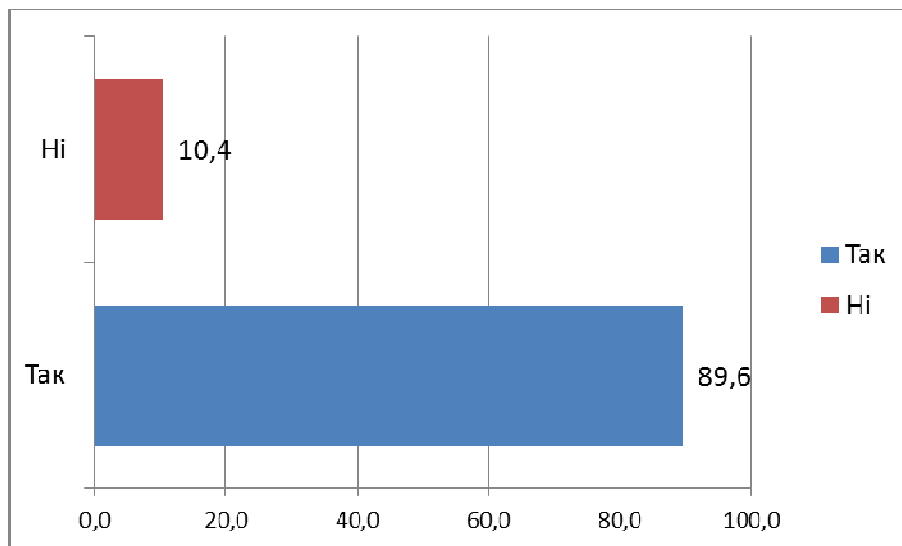

N=420

Майже третина опитаних громадян подавала заяву про поновлення строку на апеляційне оскарження (34,3%), і в більшості випадків така заява була судом

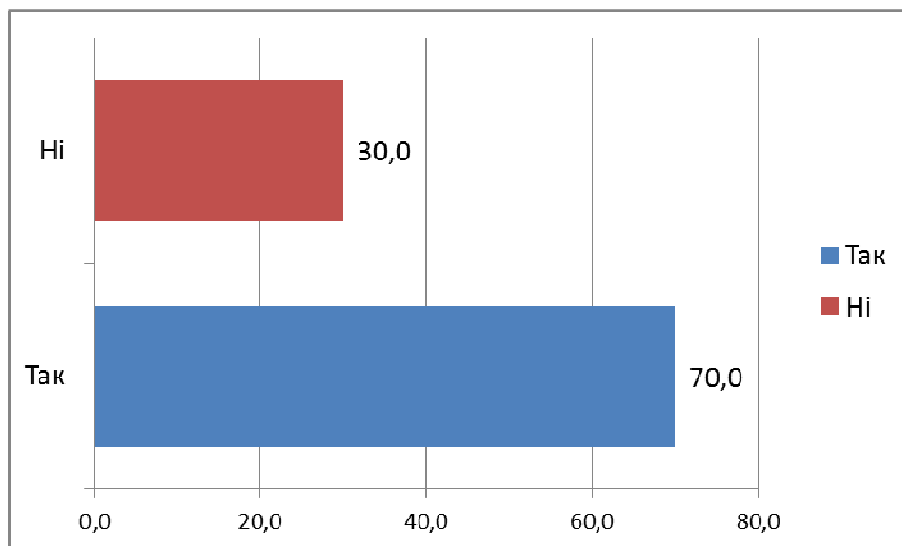
задоволеною, що свідчить про бажання суду сприяти громадянам у реалізації права на справедливий суд. Досить важливим моментом у даній ситуації є наявність юридичних знань – оскільки багато громадян (10,4%) не володіють знаннями та механізмами щодо правильного звернення до суду за поновленням права на звернення до суду.

Якщо так то чи була вона задоволена?

N=144

Запитання «Чи вчасно Ви отримували від суду повістки та повідомлення про розгляд справи?»:

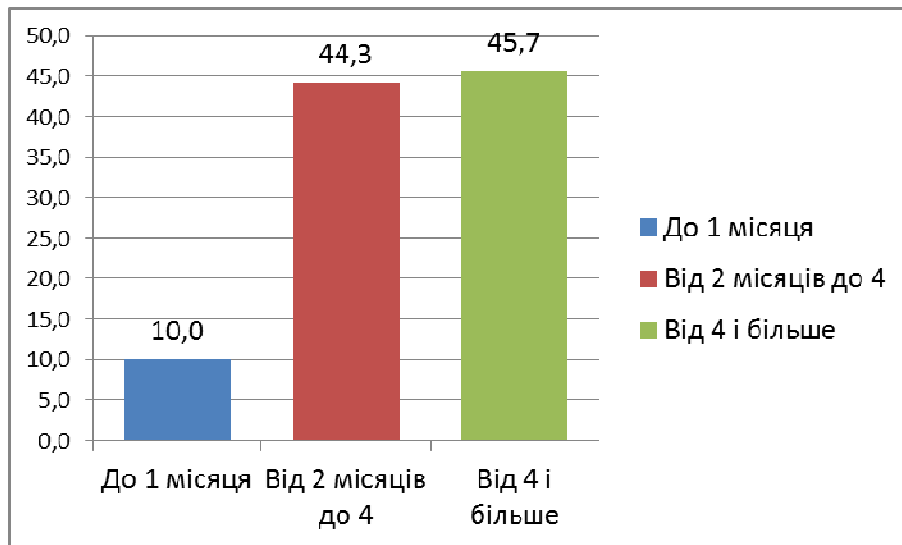

N=420

30 % учасників судового процесу нарікають на невчасність отримання повісток та повідомлення про розгляд справи. Дана ситуація пояснюється різними причинами, які проявляються у багатьох судах, зокрема - це затримка фінансування суду (іноді взагалі відсутність коштів на кореспонденцію), неоперативна робота пошти (щодо надсилання судових повідомлень), а також

недбалість та неуважність сторін, які в позовних заявах іноді зазначають адресу, за якою вони фактично не проживають.

Скільки часу пройшло від дня подачі апеляційної скарги до дня її розгляду в апеляційному суді?

N=420

Дотримання строків судового розгляду – вимір, який характеризує вчасність та порядок головних моментів судового розгляду. Він розкривається через низку ознак, які впливають на своєчасний, відповідний розгляд справ у відповідній інстанції.

В результаті обговорення даної проблеми на семінарі із суддями та правозахисними організаціями було визначено ряд причин від яких залежить розгляд справи в апеляційній інстанції. Така ситуація залежить від кількох чинників:

- 1) складність справи, коли суддям в процесі розгляду необхідно додатково вивчити матеріали по справі (велика кількість томів справи).
- 2) Порушення графіку слухання справ, затримки у процесі судового розгляду можуть бути викликані причинами, пов'язаними зі сторонами процесу. Це непередбачуваність сторін до справи, зловживання (часове) своїми процесуальними правами та ін.
- 3) Причиною затримки (перенесення) слухання іноді є неявка однієї із сторін у судове засідання. В даному випадку запобіжним заходом може стати узгодження зі сторонами дати та часу судового засідання.